

Dnevni list: Intervju sa visokim predstavnikom Valentinom Inzkom

Razgovarao: D. Lukić

Kuda ide BiH i tko uopće upravlja kojim će putem ići BiH? Na 'sceni' i dalje imamo više različitih viđenja kako razvezati čvor koji je nastupio nakon zadnjih izbora. Vidite li Vi na koji način će se riješiti situacija stalne konfrontacije i zastoja?

Valentin Inzko: Put za BiH je trasiran. Postoji konsenzus među bh. političarima da zemlja treba da ide ka EU. Političari trebaju sjesti zajedno i riješiti kako da razvežu sve čvorove u BiH da bi se zemlja brže pokrenula. Nije to tako teško kao što izgleda. Potrebna je politička volja da se postignu kompromisi o konkretnim pitanjima. Njihova odgovornost je kormilariti brodom, a ne ga potopiti.

Jedan od mojih kolega novinara nedavno je ustvrdio da će se situacija u BiH normalizirati kada Srbija i Hrvatska postanu 'normalne' države. Smatrate li da susjedi negativno utječu na BiH? Ili su u pitanju 'veće' geostrateške igre Zapada i Istoka?

Valentin Inzko: Suzdržat ću se od detaljnog komentiranja situacije u Hrvatskoj i Srbiji. To ne potpada pod moj mandat. Moj primarni mandat je Bosna i Hercegovina, iako pratimo i javne izjave i poteze regionalnih lidera. Kao što znate,

susjedi BiH obvezani su Daytonskim mirovnim sporazumom poštovati i podržavati njegovu provedbu. Neovisno o tome, dobrosusjedski odnosi su od suštinske važnosti kako bi Bosna i Hercegovina i cijela regija krenuli naprijed. Sve zemlje regije imat će koristi od toga. To je situacija u kojoj svi pobjeđuju!

I dalje na političkoj pozornici imamo priče o ugroženosti i zaštitnicima. S druge strane, narod je ogorčen i odlazi ponajviše zbog neimaštine, nepotizma i sveprisutne korupcije koju generira upravo sustav. Pa opet, ljudi na izborima biraju 'zaštitnike'. Kako to objasniti?

Valentin Inzko: Nemam pravog odgovora na to. Čak ni nakon 10 godina. Imam dojam da ljudi misle da ne mogu ništa promijeniti i samim tim nemaju ni ambicije da išta promijene. Tako da se na kraju ništa i ne mijenja. Drugim riječima, kada bi ljudi počeli vjerovati da imaju moć promijeniti stvari, situacija bi se poboljšala. Kao zajednici, njihova je snaga najveća na dan izbora. To je dan kada oni imaju bonske ovlasti, koje imaju potencijal da budu puno moćnije od mojih.

Posljednjih mjeseci niste bili previše prisutni u medijima, pa su Vas počele pozivati, prozivati i kritizirati gotovo sve političke stranke. Neki vas zovu u pomoć, neki žele da odete, neki da budete oštriji, neki da imate prevelika primanja. Čini li se da Vas svi oni žele samo iskoristiti za ostvarenje svojih političkih ciljeva?

Valentin Inzko: Cijenim mišljenje svakoga pojedinog građanina ove zemlje. Njihovu kritiku vidim kao izraz duboke frustriranosti situacijom u zemlji. Iskreno, s pravom su isfrustrirani. Istodobno, moraju shvatiti da su se vremena promijenila i da Bosna i Hercegovina treba probati hodati samostalno. Međunarodna zajednica je još uvijek spremna pomoći BiH, veoma iskreno, ali nije spremna raditi sve umjesto nje. I zaista, neki me napadaju što radim previše, čak su me nazivali zločincem, autokratom; drugi me kritiziraju što, po njihovom

mišljenju, radim premalo. Ali sjetite se: "Nije se rodio ko je svima ugodio".

Vi ste dosta puta upućivali na probleme stvarne diskriminacije u BiH poput ljudi koji nemaju pravo biti birani. Možete li javnost malo podsjetiti o čemu je riječ, jer dojam je da su te skupine ljudi potpuno pale u zaborav.

Valentin Inzko: U prosincu ćemo imati jednu sramotnu obljetnicu. Cijelo desettljeće BiH nije eliminirala diskriminaciju svojih građana i nije osigurala jednaka prava za sve. Značajan broj građana BiH, koji se ne deklariraju kao pripadnici niti jednog od konstitutivnih naroda, još uvijek ne može ostvariti svoje temeljno pravo da se kandidira na izborima za Predsjedništvo BiH i Dom naroda BiH. Ali, također, ni pripadnici srpskoga naroda u Federaciji ili pripadnici hrvatskog i bošnjačkog naroda u Republici Srpskoj ne mogu se kandidirati za člana Predsjedništva BiH. Ova diskriminacija se mora okončati. Od Francuske revolucije, dakle, više od 200 godina, imamo načelo "egalite" – jednakost! Ukoliko bosanskohercegovački lideri zaista toliko uvažavaju europske vrijednosti i standarde kao što tvrde, ovo je način da to i dokažu. Nema izgovora.

Gdje vidite BiH u razdoblju od 5 godina?

Valentin Inzko: Želio bih vidjeti BiH kao zemlju čiji su lideri konačno stavili interese građana iznad vlastitih interesa i zemlju koja ne gura svoje najbolje i najinteligentnije građane na odlazak nego nudi jednake šanse za sve, gdje je pravda dostupna svima i gdje su slučajevi nepotizma i korupcije sporadični i rješavaju se, a ne pohvaljuju se. Bosna i Hercegovina će biti kandidat za članstvo u EU i čvrsto na putu od Daytonu ka Bruxellesu.

Dnevni list u utorak je obilježio 18. godišnjicu postojanja. Shodno tome možete li komentirati stanje prava novinara u BiH, te medijsku scenu?

Valentin Inzko: Prije svega, želio bih ovim putem uputiti iskrene čestitke ne samo vodećim ljudima vaše novine nego i svim djelatnicima Dnevnog lista. To je značajna obljetnica. Treba dosta hrabrosti, energije i otpornosti da toliko dugo trajete. Vaš list je na mom stolu svako jutro.

Uvjeren sam da su sloboda govora i sloboda medija od najvećeg značaja u svakom demokratskom društvu. Također, mediji moraju objektivno i profesionalno izvještavati. Građani trebaju biti u situaciji da vjeruju da im mediji pružaju točne, nepristrane, čak i istraživačke informacije. Mediji moraju nastojati održavati najviše standarde i neprekidno biti svjesni svoje uloge u društvu. To bi bio njihov vrlo konkretan doprinos boljoj Bosni i Hercegovini. Bosna i Hercegovina ima sav potencijal: Bosna da bude Švicarska na Balkanu, a Hercegovina da bude mala Kalifornija!